

De Bijbel leven

BERT-JAN MOUW

DE BIJBEL LEZEN

DAGBOEK DOOR
ALLE BIJBELBOEKEN

Ĵ/groen

De Bijbel leven
Dagelijks de Bijbel dichtbij
Bert-Jan Mouw

ISBN 978-90-8897-363-5
NUR 707
c-NUR 020

Ontwerp omslag: Corné van der Horst
Ontwerp binnenwerk: Andries Mol

Bijbelteksten in deze uitgave worden geciteerd uit de Herziene Statenvertaling © 2016,
tenzij anders aangegeven.

© 2023 Groen, onderdeel van Jongbloed Christelijke Media – Leeuwarden
Alle rechten voorbehouden.

www.jongbloedmedia.nl

VOORWOORD

Waarom zou je eigenlijk de Bijbel lezen?

Het antwoord dat ik vaak hoor frustrereert me. Velen lezen de Bijbel simpelweg omdat dat bij een goed gelovig leven hoort. Er is altijd wel iemand die tegen je zegt dat bijbellezen en bidden onmisbare onderdelen zijn van je levensritme. Je verlangt ernaar een goede gelovige te zijn – en dus lees je. Soms moet je je er enorm toe zetten. Maar ja, als je niet leest, voel je je slecht. En er zijn echt momenten dat een vers of een verhaal je raakt. Maar vaak genoeg gaan woorden aan je voorbij. De Bijbel heeft ook zoveel schimmige stukken. Hoe moet je daar ooit iets mee in je leven vandaag?

Ik geloof echt dat het anders kan. Ik zal je eerlijk zeggen: ik ervaar minder van God dan ik zou willen. En tegelijk overtuigt Zijn Woord me elke keer weer. Ik heb het voorrecht wekelijks intensief in een bijbelgedeelte te duiken. Dat is voor mij echt het behoud van mijn geloof. Want telkens denk ik: dit gaat zó over ons! Dit is ónze wereld, dit is óns leven. Op zulke momenten gaan er luikjes open, vanbinnen. Dat is genieten geblazen. Dan komt het Woord tot leven – en leef ik elke keer weer net even anders dan ervoor.

In een boek over je omgang met de Bijbel schrijft Eugene Peterson, een inspirerende dominee uit Amerika: ‘Wat nagelaten wordt is om de Bijbel zo te lezen dat het je vormt – lezen om te leven’*. Dát wil ik samen met je zoeken in dit dagboek. Ik wil je helpen lezen om te leven. Die twee woorden horen echt bij elkaar. En juist waar lezen en leven elkaar raken, ontstaat inspiratie, dankbaarheid, ontzag en ook plezier. Dan word je blij met je Bijbel. Want deze ware Woorden gaan over jou!

Als Frederick Buechner, iemand die op latere leeftijd tot geloof kwam en over dat geloof zo ontroerend eerlijk schrijft, antwoordt op de vraag waarom je de Bijbel zou lezen, schrijft hij: ‘omdat het een boek is dat gaat over het leven zoals het echt is. Het is een boek over mensen die op één en hetzelfde moment zowel

* Eugene Peterson, *Eat this Book – the art of spiritual reading*. Hodder & Stoughton (London 2008), pag. xi (eigen vertaling).

gelovig als ongelovig kunnen zijn, zowel onschuldig als schuldig, kruisvaarders en criminelen, vol van hoop en vol van hopeloosheid. Met andere woorden, het is een boek over ons. En het is ook een boek over God. Als het niet gaat over de God waarin we geloven, dan gaat het wel over de God waarin we niet geloven. Linksom of rechtsom, het verhaal dat we vinden in de Bijbel is het onze’.*

Zo wil ik de komende tijd samen met jou de Bijbel gaan lezen. We lezen uit alle bijbelboeken. Wees gerust: we lezen ze niet helemaal 😊. Uit elk bijbelboek heb ik een aantal korte stukjes gekozen die mij raakten en uitdaagden. Ik heb bewust geen lange leesstukken opgegeven (na een paar verzen ben je vaak toch je aandacht kwijt). Ik hoop dat die korte stukjes tekst met een korte overdenking je nieuwsgierig maken. Voel je vooral vrij om verder te lezen! Ik laat veel liggen, simpelweg vanwege ruimte op een pagina en tijd in jouw agenda. Mijn keuze is soms echt ook willekeurig. Ik heb ongetwijfeld ook fouten gemaakt in hoe ik kies, lees en overweeg. Ik probeer geen uitlegger te zijn, maar mee-lezer. Lees met me mee, overweeg mijn gedachten, maar laat die ook in jezelf loskomen. Neem de tijd, zoek de stilte, bid een kort gebed om in Gods Woord Zijn stem te verstaan en laat lezen tot leven leiden. Dan wordt bijbellezen van verantwoordelijkheid een voorrecht. En dan ben je een gezegend mens!

Alle eer aan de God van het Woord. Heere God, in Uw Woord wil ik Uw stem verstaan. Heilige Geest, leer me lezen, laat me leven. In Jezus’ Naam!

Bert-Jan Mouw
Aalburg 2023

* Frederick Buechner, *Wishful thinking – A Seeker’s ABC*. HarperCollins Publishers (New York 1993), pag. 9 (eigen vertaling).

Vandaag begint een nieuw jaar. Hoe begon onze wereld eigenlijk – en wat betekent dat vandaag?

De eerste woorden van de Bijbel zijn onmisbaar als we ons begin goed willen begrijpen. Was er iets of was er Iemand? Direct wordt glashelder met Wie alles is begonnen.

Lezen: Genesis 1:1-5 en 2:1-3

Tegenwoordig hebben rotondes van die verhogingen. Sta je voor de baan naar links, dan kun je niet ineens toch rechtdoor. Voorsorteren bepaalt de weg die je hierna zult gaan. Het doel is duidelijkheid: veiligheid. Halverwege aarzelen geeft ongelukken, voor jezelf en anderen.

Zo worden wij aan het begin van de Bijbel ook voorgesorteerd. We komen op de weg van de schepping te staan. Dat mag onze hele route door het leven gaan bepalen. De natuur, de dieren, de mensen, zelfs het heelal: het is bedoeld en bedacht. Het is er gekomen, simpelweg omdat God gesproken heeft. Zo prachtig lees je: God sprak en het was er. Zó krachtig is Gods stem. Die kan leven brengen waar geen leven is. Dáár begint het!

Dat voorsorteren heeft wel gevolgen. Een cruciale keuze is gemaakt, en dus zijn andere wegen geen optie meer. De weg waarlangs wij toevalig zijn ontstaan, is onbegaanbaar. De weg waarop wijzelf ons geluk en onze bestemming bedenken en behalen, loopt dood. Het leven is geen product dat in onze handen ligt. Het is een gave die uit Gods handen is voortgekomen.

Hóe wij precies dat leven kregen, weet ik niet precies. Ik vind dat eerlijk gezegd ook niet zo belangrijk. Dít wel: aan ons begin staat de Schepper. Geen lot, maar God. Hij sorteert de wereld voor op de weg aan Zijn hand. Mijn bestemming ligt in Zijn gekozen wegen. Durf die wegen te gaan en je zult geluk en vrede vinden.

Je staat voorgesorteerd als geschapen mens. Zó ben je niet iets dat er net zo goed niet had kunnen zijn. Je bent iemand; bedoeld en bedacht. Hoe zou dat jouw zelfbeeld mogen vormen?

..... *Schepper van hemel en aarde, U schiep ook ons. Dank U voor dat liefdevolle fundament onder ons leven. Amen.*

Wat is erger dan kwaad? Kwaad dat nooit vergaat. Zou God de mens daarom (tijdelijk) uit het paradijs verdrijven?

De mens had het goede van de schepping uitbundig leren kennen. Nu komt ook het kwaad kennismaken. Een ontmoeting met grote gevolgen.

Lezen: Genesis 3:4-7 en 22-24

Het lijkt gemeen om iemand iets te onthouden wat hij graag wil. Maar bij een verslaving is dat juist liefdevol. Soms moet iemand weg bij 'vrienden' met slechte invloed, of zelfs naar een afkickkliniek. Even geen middelen onder handbereik. Je hoopt dat die periode hem verandert, zodat hij het gewone leven ooit weer aankan. Ingrijpend. Maar doe je niks, dan blijft hij levenslang gevangen.

Zó grijpt ook God in. Hij heeft de mens laten kennismaken met Zijn goede schepping. Maar de slang leert de mens het kwaad. En juist dat laatste is een probleem. God kent goed en kwaad, maar kan het aan. Hij is sterker. Mensen niet. Mensen die goed en kwaad kennen, vormen een ramp. Daarom verdrijft God de mens uit de paradijselijke plek van het begin.

Ik las dat altijd als straf. Tot iemand schreef: 'Wat als die verdrijving niet uit boosheid was, maar uit liefde?' Stel dat de mens ook van de boom van het leven zou eten. Dan zouden ze eeuwig leven, mét kwaad. Dat liet God niet gebeuren.

En dus werd de mens verdreven. Na een gebroken leven op aarde zou hij sterven. Maar niet als eeuwige ondergang. Door de dood heen wordt hij eeuwig van het kwaad verlost. God neemt de mens mee op weg naar een 'paradijs' zónder kwaad. Hij ontzegt ons liefdevol wat wij nu nog niet aankunnen – om het ons te geven als we Zijn liefde eeuwig kunnen leven.

Veel mensen willen eeuwig leven. Maar eeuwig aards leven is een ramp – kwaad dat nooit vergaat. In Jezus' Naam wil God ons eeuwig hemels leven geven. Kan dat jouw denken over de dood veranderen? Hoe?

..... Heere God, U ontzegt ons de toegang tot een aards eeuwig leven. U hebt beter met ons voor. Dank voor Uw liefdevolle ingrijpen! Amen.

De mens leeft nu in een gebroken wereld. Wat zijn daarvan de gevolgen voor het gewone dagelijkse leven met elkaar?

Kaïn en Abel, de eerste broers van dit bestaan. Verschillende mannen, verschillende werkplekken. Ze vullen elkaar prachtig aan. Of ...

Lezen: Genesis 4:1-9

Het verbaast ons als ouders nogal eens. Hoe egoïstisch jonge kinderen al kunnen zijn. Als zij maar in handen krijgen wat ze willen. Speelgoed? Daarmee sla ik liever dan dat ik het deel! Maar niet alleen kids zijn ermee behept. Precies als ik met een bak koffie op de bank plof, vraagt mijn kind: 'Spelletje doen?' En precies dezelfde radertjes gaan draaien. Het eerste verhaal van de mens buiten het paradijs tekent direct de grote gevolgen. Niet alleen de omgeving was veranderd. Ook mensen waren niet meer hetzelfde. Kijk maar naar de broers Kaïn en Abel. Beiden brengen offers, maar God reageert verschillend. Kaïn wordt woedend en doodt zijn broer. En als God naar Abel vraagt, klinkt het: 'Ben ik de hoeder van mijn broeder?'

Zó tekenend, die ene uitspraak. Relaties zijn vanaf nu veranderd. Ja natuurlijk, Kaïn, je bent de hoeder van je broer. Maar in plaats van voor hem te zorgen en met hem te leven, neem je zelf alle ruimte in. Je bent de mens geworden die anderen verongelijkt op afstand zet, zelfs met geweld. Want jij kreeg niet waar je recht op dacht te hebben.

Relaties. Ze vormen een van Gods mooiste gaven. God greep in, omdat het niet goed is dat een mens alleen is. Hoe treurig dat juist relaties in onze handen zo vaak plekken van eenzaamheid kunnen worden.

In welke relaties heb jij je opgesteld als Kaïn? Verongelijkt als een kind dat niet kreeg wat het wilde, zei en deed je dingen buiten proporties. Het hoeft niet zo te blijven. Heb jij het lef om leven in de relatie terug te brengen?

..... *Vader Die ons aan elkaar gaf, wij hebben zo vaak moeite met elkaar. Ik ben zo op mijzelf gericht. Vergeef mij en geef me het lef te vergeven zoals Jezus. Amen.*

Sinds social media zijn mensen zo op zichzelf gericht geraakt. Als zij maar goed voor de dag komen. Of is dat misschien helemaal niet zo'n nieuwe uitvinding?

Eenheid is prachtig. Mensen die elkaar vinden in woord en werk. Heerlijk! Tenzij dat resulteert in een trotse toren ...

Lezen: Genesis 11:1-9

We worden in onze tijd allemaal een beetje narcistischer. We maken van één moment vijf foto's, om de mooiste te kunnen delen. Kinderen spelen vlogkertje, in de hoop de nieuwe YouTuber te worden. En dominees gaan (stiekem, natuurlijk) ineens op hun uiterlijk letten, nu kerkdiensten ook met beeld worden uitgezonden. Deze tijd heeft zoveel middelen om jezelf te laten zien. We weten inmiddels van hele infrastructuur, vol met dubieuze algoritmen. Maar we doen er allemaal aan mee. Al eeuwen, trouwens. Want het systeem eronder is niet nieuw. 'Laten we voor ons een naam maken', lazen we. Ze zien het al helemaal voor zich, hun stevige stad. The sky is the limit en iedereen zal hen zien. Samen sterk. Niet verspreid, maar verenigd. Verenigd in trots.

God laat het zover niet komen. Hij had mensen bedoeld om de aarde te vervullen met leven dat goedgevoelt. Leven dat gericht is op de ander: God, de schepping en gerechtigheid (Genesis 9). En dus verspreidt Hij hen. Als eenheid alleen maar ik-gerichte trots oplevert, kan het beter afgebroken worden.

God haalt hen weg bij hun eigen naam. En gelukkig maar. Want je eigen naam als veiligheid is kwetsbaar. 'De Naam van de Heer is als een toren', zingt een lied. Die is een veilige schuilplaats. Gaan voor je eigen stevige stad is leuk zolang alles lukt. Maar erin wonen sluit je ook op in jezelf en maakt je ten slotte eenzaam. Laten we God een Naam maken in deze wereld!

Op welke manieren probeer jij jezelf een naam te maken? Durf het los te laten (weerbarstig!) en vind je ontspanning in de veilige Naam van God.

..... *Machtig is Uw Naam, Heer. In Uw glorie ligt mijn geluk. Leer me met dat doel te bouwen en te leven. Amen.*

Iets loslaten wat je hebt en kent, om iets wat je nog niet hebt en kent te kunnen najagen. Onverstandig. Er kan zoveel misgaan! Ja. Maar wat als dát de weg van de winst zal zijn?

Iemand geeft je dé investeringsmogelijkheid, maar het risico is groot. Wie investeert veel, alleen op advies van een ander? Je moet niet te goed van vertrouwen zijn ...

Lezen: Genesis 12:1-4

‘Als ik iets zou mogen zeggen, het is geen rechte lijn, en de grens maar iets verleggen, gaat maar zelden zonder pijn. Want de allermooiste bloemen groeien vlak langs het ravijn. En om die te kunnen plukken, moet je durven bang te zijn.’ Dit liedje, ‘Ravijn’ van Veldhuis en Kemper, werd bij een radiozender verkozen tot songtekst van het jaar. Het raakt klaarblijkelijk aan een herkenbare ervaring. Aan de mooiste dingen van het leven gaan niet zelden moeilijke momenten en keuzes vooraf.

Bij Abram is het niet anders. Een cruciaal moment in de geschiedenis van God met deze wereld. Er liggen prachtige dingen in het verschiet. Een volk, een land, een naam, een zegen. Abram wordt geroepen de hele wereld tot diepe zegen te zijn. Hoe mooi wil je het hebben?

Maar hij moet wel gáán. Hij moet door de pijn heen. Achterlaten wat hem vertrouwd is. Op weg naar het onbekende. Alleen op basis van een stem, een woord. Investeren, alleen op advies. Dat moet je durven.

Geloven is dan ook niet voor bange mensen. Geloven is gaan op het gezeg van een stem. Het wagen om een woord. Niet leven bij wat je ziet. Maar geloven in wat je zúlt zien. Niet rekenen op wat er is. Maar vertrouwen op wat er zal zijn. Op Wie er zal zijn – de God Die je zegent, om tot zegen te zijn.

Waar zou God van jou kunnen vragen iets los te laten om (meer van) Hem te kunnen ontvangen? Wat houdt je tegen?

..... *U bent de God Die roept. Roep mij weer opnieuw op de weg van Uw Koninkrijk.
En geef me de durf om te gaan. Amen.*

Kan geloven bij jou ook zo wispelturig zijn? Het ene moment vol toegewijd vertrouwen. Het andere moment zo vol door de mand. De échte bijbelhelden hebben dat niet. Toch?

Gisteren was Abram de durfal. Hij handelde waar wij zouden aarzelen. Maar in het eerste het beste verhaal erna zien we een andere kant.

Lezen: Genesis 12:11-20

Kinderen kunnen zo heerlijk snel veranderen. Blij en juichend om een traktatie, maar een moment later boos en huilen om iets wat niet mag. Op de fiets naar school racen om van de stoep te stuiten, en even later niet vooruit te branden 'want mijn benen zijn moe'. In hun echtheid laten ze iets zien van de wispelturigheid die diep in mensen zit. Hoe wij ons voelen, wat we aankunnen en hoe we hopen, het is bij ons allemaal zo fragiel.

Abram heeft net hiervoor geestelijk grote dingen gedaan. Hij durfde te geloven dat een God Die hij amper kende hem zou brengen waar hij moet zijn. Hij liet los en ging op weg. Wonderlijk! Maar heel eventjes later knaagt het. Onze geestelijke held denkt nu al: als ik niet ingrijp, komt er niets van terecht. Zijn mooie vrouw Sara als farao's trofee, en hij als uitgeschakelde concurrent onder de zoden. Dan is alles voor niets geweest! Dus Sara moet maar even liegen, 'zodat het mij omwille van jou goed zal gaan en ik omwille van jou blijf leven.'

Zó geestelijk. En zó egoïstisch. Zó dicht bij elkaar. Bizar hè? Of ... heel herkenbaar? Hoe je geestelijk ook groeit, dit zul je er nooit helemaal uit krijgen. Het kan je helpen eerlijker naar de bijbelhelden te kijken. Om zo van hen te leren minder te vertrouwen op jezelf en meer op de God Die nu eenmaal wispelturige wezens roept.

Wanneer was de laatste keer dat er zo weinig zat tussen jouw toegewijde overgave en je twijfelende ongeloof? Niet zo lang geleden hè?

..... *God Die dwars door me heen kijkt en mij ziet zoals ik ben: dank dat niet mijn geestelijkheid, maar Uw goedheid me thuis zal brengen. Amen.*

7 JANUARI

Vandaag besteld, over vier eeuwen geleverd

Als ons bestelde pakketje maar een dag te laat is, nemen we al contact op met de klantenservice. Hoe zou je het withouden als je eeuwen moest wachten?

Abram weet het niet meer. God belooft wel, maar levert niet. Nog altijd is er geen kind. In al z'n oprechtheid legt hij zijn hart voor God open.

Lezen: Genesis 15:1-6 en 13-14

Het kan je enorm frustreren: iemand belooft van alles, maar komt het niet na. Je hebt iets uitgeleend, en het komt maar niet terug. Je hebt ergens recht op, maar het wordt niet gegeven. Dan ben je er ergens gewoon klaar mee.

Zo ook Abram. Wat God beloofde, is nog altijd niet gekomen. Als God dan nog een keer Zijn belofte onderstreept, is de maat vol. 'U belooft wel, maar U doet niet!' Dat mág dus: weerbarstig worstelen met wat God belooft, maar wat je nog altijd niet ziet. God kan het hebben!

Dat worstelen van Abram betekent vervolgens niet dat hij niet meer kan geloven. Integendeel. Juist door zijn vragen heen komt er ruimte voor nieuw vertrouwen. Abram gelooft Gods geruststelling. God en hij staan weer op één lijn.

Maar dan klinken bizarre woorden. God zegt: 'Ik ga doen wat Ik zeg. Alleen: jij gaat het niet zien. Het komt over vierhonderd jaar.' Vierhonderd jaar?! Dat is toch onvoorstelbaar. Zó lang moeten wachten, dat houd je toch niet vol?

Het komt vaak terug in de Bijbel. Wij slaan een bladzij om en zijn bij het volgende verhaal. Maar in werkelijkheid verstrijken eeuwen. Onze God is goed in wachten. Wij verleren dat in onze tijd. Het zou ons helpen in ons vertrouwen als we in onze verwachtingen van God en Zijn werk wat meer wachttijd zouden inbouwen.

Zijn er dingen waar jij al lang op wacht? Misschien reken je op iets wat God nooit echt beloofde. Durf het los te laten. Of het vraagt nog wat wachttijd. Durf dan te worstelen – én houd vol!

..... *God van alle eeuwen, U wacht geduldig tot Uw tijd gekomen is. Laat mijn horloge gelijklopen met Uw agenda. Amen.*

Wij zouden meer bijzondere ervaringen met God willen. Maar wat als die vooral komen in tijden van tekort?

Jakob heeft z'n broer buitenspel gezet. Hij ging er met de zegen vandoor. Ezaü is woedend en moordzuchtig. Jakob kan alleen nog maar vluchten. Daar gaat hij, moederziel alleen. Of ...

Lezen: Genesis 28:10-22

We maken vaak foto's. Het is nog best moeilijk om een pakkend plaatje te schieten. Een goede fotograaf maakt gebruik van contrast; licht en donker bijvoorbeeld. Door schaduwen steekt het licht grootser af. Een schilder als Rembrandt, meester van licht en donker, kende dat ook al. In een donker geheel licht hij het verhaal dat hij wil vertellen eruit.

De Bijbel doet dat ook. Er is veel oog voor donker, voor de schaduwen die over deze wereld vallen. Maar altijd duikt het licht op. Elke keer wordt het verhaal van de hoop uitgelicht.

Kijk eens naar Jakob. Al het vertrouwde voelt ver weg. Zijn moeder, met wie hij een speciale band had. Zijn geboortegrond, zijn bekende wegen. Ze liggen achter hem. Hij is op de vlucht, alleen.

En dan is daar die steen. Eerst tekent het zijn donkere dag. Een steen als je hoofdkussen – dan ben je ver heen. Maar aan het eind is die steen een gedenkteken geworden. Een teken van het licht. Want God bezocht hem. Midden in zijn nachtmerrie kwam God met een droom: je bént niet alleen. Ik ben met jou op weg. En dit land, deze plek: het zal je toekomst zijn, voor jou en je familie.

Ken jij donkere tijden? Onze God is goed in contrast. Licht in jouw donker. Een droom in jouw nachtmerrie. Jouw stenen kussen als gedenkteken. Wat is dat hoopgevend. Vraag gelovige mensen die je kent eens naar Gods contrast in hun leven. Je zult je verbazen over hun getuigenissen.

Welke momenten was Gods licht er in jouw donker? Schrijf die momenten op, durf ervan te delen.

..... God van licht, wees mijn gids. Leid mij door het donker. Ik vertrouw op U.
..... Amen. (Opwekking 807)

Er gebeurt in deze wereld veel dat niet door de beugel kan. Veel laten we gebeuren, noodgedwongen. Maar waar ligt de grens?

De Bijbel is een lief boek met alleen mooie verhalen. Dacht je. Welkom in het verhaal over Jakob, Dina en de Sichemieten. Én: Dina's broers.

Lezen: Genesis 34:1-7 en 25-31

Kinderen leer je: als je wordt uitgescholden, niet gelijk reageren. Word je geslagen? Knal er niet direct bovenop. Dan explodeert de boel en wordt het alleen maar erger. Laat het los! Maar daar zit natuurlijk een grens aan. Kinderen hebben ook zelfredzaamheid nodig. Moeten leren hun eigen grenzen te respecteren. Te ver is gewoon te ver.

Voor de broers van Dina is het niet zo ingewikkeld. Een machtig man misbruikt zijn positie en verkracht hun zus. Daarmee is de grens ver overschreden. Het is tijd voor (re)actie. Dit mogen ze niet zomaar laten gebeuren. Jakob aarzelt en twijfelt, wacht en zwijgt. Hij lijkt vooral bang voor wat er kan gebeuren als hij ingrijpt. Hij denkt strategisch. Zijn grote doel is een toekomst in dit land. Die wil hij niet vergooien.

Slappeling, denken zijn zoons. Als hun vader het niet durft, dan zij maar. Want 'zoiets doet men niet'. 'Mocht hij dan onze zuster als een hoer behandelen?'

Eerlijk gezegd vind ik het mooi, in al z'n rauwheid. Niet dat slappe van Jakob, maar dat stevige van zijn zoons. Nee, eerwraak is geen begaanbare weg. Wij hebben een rechtssysteem, wetgeving. We volgen Jezus, Die ons leert vijanden lief te hebben. We horen Paulus, die ons zegt de wraak aan God te laten. Geweld is geen oplossing. En tegelijk worden ook wij geroepen om op te staan voor recht en gerechtigheid. In vormen en langs wegen die passen bij vandaag.

Welk onrecht laat jij bestaan, omdat je bang bent voor de gevolgen als je ingrijpt? Zou je af en toe (zónder geweld) niet iets meer van Dina's broers mogen hebben?

..... *God van recht, laat niet angst ons verlammen, zwijgend bij wat besproken moet. Dank, dat U deze wereld recht zult zetten. Amen.*

Wij hebben zo onze plaatjes bij een door God gezegend leven. Maar wat als God heel andere ideeën heeft?

Je weigert een aantrekkelijke affaire. Je blijft trouw aan je baas. En dus ... word je gevangengenomen. Welkom in Jozefs wereld.

Lezen: Genesis 39:7-12 en 20-23

Wij ouders verwennen onze kinderen. Als je vroeger straf kreeg op school, kreeg je er thuis nog een portie bij. Nu bellen ouders de leerkracht, want 'hun kind zegt dat het niet eerlijk was.' We halen zoveel mogelijk moeilijkheden weg bij onze kinderen, want we gunnen hen geluk. Maar eenmaal groot leren ze al gauw dat de wereld veel minder om hen draait dan ze thuis leerden.

Jozef kan erover meepraten. Zijn vader heeft hem enorm voorgetrokken en verwend. Samen met een wonderlijke droom had dat Jozefs denken bepaald. Hij als stralende middelpunt, de rest buigend om hem heen.

Maar het gaat zo anders. Verkocht door zijn broers. Slaaf in Egypte. Hij probeert trouw het goede te doen. Hij weigert overspel met een bloedmooie vrouw. Maar zijn trouw levert tralies op. Van zijn grote dromen is niets meer over.

En dan lees je: De HEERE was met Jozef en bewees hem trouwe, blijvende goedheid. Hoe dan?! Dat klopt toch niet met elkaar?

In ons denken niet. Maar God kijkt anders. Deze periode is geen straf, maar vorming. Met deze gevangenschap reageert God niet op wat Jozef deed. Hij vormt hem voor wat hij hierna gaat doen. God kijkt hier niet terug, maar vooruit.

De God van de Bijbel is een God van de lange termijn, het grote plaatje. Wij staan vaak ingezoomd op het moment. Het kan veel frustratie en verwarring schelen als je je door de Bijbel vertrouwd maakt met Gods manier van doen.

Wat voelt in jouw leven oneerlijk? Zou het kunnen (het hóeft niet!) dat God je ermee voorbereidt voor iets dat nog komt?

..... Heere Jezus, ook U verdroeg een onterechte gevangenschap. Gevangen in deze wereld, onschuldig gevangen in de dood. U deed het voor Gods grote plaatje – voor mij. Dank U wel. Amen.

Wij zien mensen, gebeurtenissen, oorzaken en gevolgen. Maar als God op de achtergrond werkt, maakt dat niet alles anders?

Van de tralies naar de troon. Ineens blijkt Jozefs droom geen bedrog te zijn. Als hij dan terugkijkt, ziet hij zijn leven in (Gods) perspectief.

Lezen: Genesis 45:1-8

Iemand neemt je als verrassing ergens mee naartoe. Je weet nog niet wat en waar. Onderweg zit je te kijken of je al iets kunt ontdekken. Maar je hebt geen idee; je herkent onderweg maar weinig. Tot je aankomt. Dan valt het kwartje en ben je als een kind zo blij.

Jozef is aangekomen bij de droom van zijn kinderjaren. Hij zit daadwerkelijk op de troon. En zelfs zijn broers buigen. Jozef heeft alle gelegenheid voor wraak om alles wat ze hem hebben aangedaan. Maar wraak wordt overbodig. Want achter de broers ziet hij God. Gods trouw blijkt daadwerkelijk via tralies naar de troon te leiden. Het maakt Jozef verwonderd in plaats van wraakzuchtig. Zij hebben hem verkocht, maar God had hem gezonden.

Wat een geloofsbelijdenis van Jozef. Dat is hem niet zomaar komen aanwaaien. Er was veel voor nodig. Zijn aardse vader had hem met voortrekken en verwennen verpest. Maar zijn hemelse Vader heeft hem door lijden heen volwassen gemaakt. Jozef leerde: in mijn dromen was ik middelpunt. In Gods dromen ben ik middel. En hij geeft zich eraan over.

De Heere God werkt langs wegen die ons soms zo verwarrend en verkeerd kunnen lijken. God kan dingen gebruiken die niet fijn zijn voor jou, maar goed voor een ander. Zijn agenda gaat nogal eens ten koste van jouw afspraken. Maar ... was niet precies dat ook de weg van Jezus? Wees dus bemoedig: het is de weg naar (aanbidding rond) de troon!

De God Die dertien jaar van Jozefs leven lijkt te vergoaien om uiteindelijk anderen te redden. Mag die God ook jouw God zijn?

Vader van de dromen, U hebt andere doelen en dromen dan ik. Breng mijn dromen op één lijn met de Ulwe. Maak mij middel en wees Zelf mijn middelpunt. Amen.

**Als de dood komt, is het leven uitgespeeld. Nu wordt een punt gezet.
Of ... durf jij te kijken als Jozef?**

‘We gaan hem nu naar zijn laatste rustplaats begeleiden.’ Woorden die passend lijken bij een begrafenis. Maar Jozef wil van zulke woorden niet weten ...

Lezen: Genesis 50:22-26

Het lijkt logisch om je beeld op een begrafenis te laten bepalen door al die stenen om je heen. Een begraafplaats ademt de sfeer van een eindstation. Een steen noemt nog je naam, maar verder ging je leven uit.

Juist op die plek belijdt de Kerk al eeuwenlang de geloofsbelijdenis. Dat is zo krachtig. ‘Wij geloven in de opstanding uit de dood, en het eeuwige leven.’ Op een begrafenis een belijdenis – juist dat past en troost.

Jozef gaat ons daarin voor. Na een bewogen leven sterft hij. Maar hij weet van meer dan afscheid en afstand. ‘God zal naar jullie omzien’, zegt hij. Dat bedoelt hij niet alleen als troost voor de nabestaanden. Hij voorziet niet alleen Gods aanwezigheid. Hij ziet ook vooruit naar Gods toekomst. God heeft een nieuw land beloofd. En dat gaat er zéker komen. ‘Begraaf mij niet hier. Dit is maar tijdelijk. Begraaf me dáár. Dat land zien we nu nog niet. Maar dáár hoor ik thuis.’

Wij horen thuis in het land van de belofte. Dat land zie je nu nog niet. En op een begrafenis al helemaal niet. En toch is dat onze diepste hoop. Een begraafplaats is geen eindpunt na wat was: het is een wachtruimte voor wat komt.

Eeuwen later (!) heeft Israël het beloofde gekregen. Lees eens wat er dan in de laatste verzen van Jozua staat (24:32). De cirkel is rond, Jozef heeft de plek van zijn begrafenis gevonden. God maakt Zijn woorden waar, al moet het soms door eeuwen worstelend wachten heen.

Welke woorden zou jij op je grafsteen willen laten zetten? Drukken ze iets van Jozefs hoop uit?

.....
.....
God van het leven, U laat ons zelfs op een begraafplaats niet los. Onze laatste rustplaats is bij U. Dank voor Uw hoopvolle genade. Amen.

Gods gemeenschap wordt al eeuwen onderdrukt, maar groeit wereldwijd nog altijd. Toeval of een bijbelse wetmatigheid?

De gloriëtijd voor Israël verandert drastisch in vervolging. Egypte binnengekomen als bevoorrecht volk, maar de Egyptenaren zien hen nu ineens als bedreiging. Het blijkt Gods opmars naar een groots bevrijdingsverhaal.

Lezen: Exodus 1:1-12

Het is frustrerend in een bordspel: elke zet die je doet, wordt beantwoord met een betere tegenzet. Als dat één keer gebeurt, daagt het je uit. Maar als je daar telkens tegenaan loopt, maakt het je moedeloos. Alles wat je doet, heeft alleen maar averechts effect. Ergens knak je vanbinnen. Je strijdt een verloren strijd. Je doet nog wat wanhoopszetten, maar het is overduidelijk: de tegenstander is sterker dan jij.

Zo vergaat het de koning van Egypte. Hij heeft Jozefs briljante politieke carrière niet meegemaakt. Van geschiedkundige goodwill weet hij niet. De koning ziet alleen de feiten: Israël wordt veel te groot. Hij doet zijn verdedigende tegenzet. Maar hoe meer hij Israël eronder probeert te krijgen, hoe sterker ze worden. Wat is hier aan de hand?!

Die dynamiek is een bijbelse rode draad. Gods gemeenschap van mensen die bij Hem horen raakt eraan gewend. Ze weten dat het een gevaarlijk voorrecht is Gods volk te zijn. Maar ze leren ook, eeuw na eeuw: hoe hard er ook naar beneden wordt geduwd, Gods volk komt altijd weer boven. Het gaat langs wonderlijke wegen. Zo wordt het één groot teken van Gods macht die op de achtergrond het spel dicteert. Degene tegen Wie wordt gespeeld is eeuwig sterker.

Wees dus realistisch: vervolging hoort erbij. Maar wees ook hoopvol. Juist in tijden van tegenwerking zie je nogal eens meer van God. Hij laat niet los wat Zijn hand begon.

Welke vormen van geloofsvervolging kunnen er zijn in onze tijd, in jouw leven? Op welke manier zou juist die vervolging een tijd van bemoediging kunnen worden?

.....
God van Israël, in deze wereld laat U veel ruimte aan de onderdrukker. Maar uiteindelijk dient zelfs hij Uw agenda. U brengt Uw volk in Uw nieuwe wereld. Dank, voor Uw masterplan. Amen